

**MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON
TILINPÄÄTÖS
2018**

Sisällysluettelo:

1. Toimintakertomus	3
1.1. Johdon katsaus.....	3
1.2. Vaikuttavuus	5
1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus	5
1.3. Toiminnallinen tehokkuus	6
1.4. Tuotokset ja laadunhallinta.....	7
1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	7
1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	12
1.6. Tilinpäätösanalyysi.....	13
1.6.1. Rahoituksen rakenne	13
1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen.....	16
1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma.....	17
1.6.4. Tase.....	18
1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma	22
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	22
1.8. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	22
2. Tuotto- ja kululaskelma	23
3. Tase	24
4. Rahoituslaskelma	25
5. Liitetiedot	26
6. Allekirjoitukset.....	37

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Vuosi 2018 oli maatilainvestointeja ja tilanpidon aloittamista koskevien tukijärjestelmien osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 toimeenpanon neljäs vuosi. Maaseutuohjelman rahoituskehystä on käytetty rakennetoimenpiteissä etupainotteisesti, jotta ohjelmakauden lopussa pystytään varmistamaan EU-rahoituksen kotiutus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että maaseutuohjelman toteutuksen alkuvaiheessa suurin osa investointiavustusten rahoituskohteista on EU-osarahoitteisia ja rahoitukseen käytetään valtion talousarvion momenttia. Rahoituskauden loppua kohden investointikohteita siirretään yhä enemmän Makerasta rahoitettaviksi. Tällä varmistetaan EU-rahoituksen kotiutus rahoituskauden sääntöjen vaatimassa ajassa.

Ohjelman toimeenpano käynnistyi vuonna 2015 hieman arvioitua hitaammin, joten vuoteen 2018 asti on ollut tarkoituksenmukaista pitää investointien rahoitus vahvasti Euroopan unionin osaksi rahoittamana. Vuoden 2017 loppuun mennessä ohjelman EU-rahoituskehyksestä oli sidottu jo 60 prosenttia ja, kun investointituen vuoden 2018 kahden ensimmäisen tukijakson hakemusmäärä oli suuri, kokonaisrahoituksen tasapainottamiseksi ja ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi, tässä vaiheessa ohjelmakautta katsottiin tarpeelliseksi aloittaa investointikohteiden rahoituslähteiden väliset siirrot. Tämän johdosta aikaisemmin Euroopan unionin varoista osaksi rahoitetut lypsykarjatalouden investoinnit siirrettiin kokonaan kansallisista varoista rahoitettaviksi aikavälillä 16.3–31.12.2018. Jatkossa tukikohteiden rahoituslähteitä tarkistetaan tarpeen mukaan käytettävissä olevia varoja ja niiden arvioitua käyttöä vastaavaksi.

Maatalouden investointitukea voi hakea jatkuvasti. Päätökset tehdään valintamenettelyyn perustuen varojen puitteissa tukijaksoittain, joita kertomusvuonna oli neljä. Makeran muu toiminta, kuten tutkimus- ja kehittämishanketoiminta, tilusjärjestelyihin liittyvä maanhankinta sekä peruskuivatustoiminnan rahoittaminen jatkuivat tilikautena aiempien vuosien kaltaisena.

Makerasta myönnettiin avustuksia yhteensä noin 42,6 miljoonaa euroa. Yhteensä Makeran varoja sidottiin kertomusvuonna 59,02 miljoonaa euroa. Käytettävissä olevia varoja kertyi 158,53 miljoonaa euroa kun varoihin lasketaan mukaan vuodelta 2017 siirtyneet sitomattomat varat.

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman yksi kärkihankkeista on Suomalaisen ruuantuotannon kannattavuuden ja kilpailukyvyn sekä kauppataseen parantaminen. Kärkihankevaroin mahdollistettiin vuosina 2016–2018 maatilojen tuotantorakennetta parantavien, kustannuksia vähentävien, sekä uuden teknologian ja prosessien käyttöönottoa tukevien investointien rahoitus. Lisäksi panostettiin erityisesti ympäristön tilaa, eläinten hyvinvointia sekä uusiutuvan energian käyttöä edistävien investointien rahoitukseen. Lisärahoitusta käytettiin myös muihin hallitusohjelman ruuantuotannon kannattavuutta edistäviin toimenpiteisiin. Kärkihankerahoituksena Makeraan osoitettiin 90,0 miljoonaa euroa, josta 11,0 miljoonaa euroa kohdistui vuodelle 2016, 30,0 miljoonaa euroa kohdistui vuodelle 2017 ja 49,0 miljoonaa euroa kohdistui vuodelle 2018.

Monen maatilan tilanne on viime vuosien vaikeiden sääolojen ja pohjalla olevan heikon kannattavuuskehityksen takia haastava. Laki valtioneuvoston päätöksen mukaisesti maatilojen maksuvalmiuslainoille (232/2019) tuli voimaan 26.2.2019. Laki oli osa hallituksen budjettiriihessä sopimaa niin sanottua maatalouden kuivuuspakettia. Takauksen kohteena olevan lainan enimmäismäärä on 62 500 euroa. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti takauksen kohteena olevan lainan määrästä, eli enintään 50 000 euroa. Laina-aika on enintään 5 vuotta.

Takaukset myönnetään Makerasta, jonka varoin katetaan myös mahdolliset valtion maksettaviksi aiheutuvat takausvastuut. Edellä mainitun lain mukaan takausten myöntövaltuus on 100 miljoonaa euroa. Kun arvioidaan uusiin valtioneuvoston päätösten mukaisesti liittyvää valtion takaustappioriskiä, huomioon on otettava ra-

hoituksen käyttötarkoitus. Maksuvalmiuslainoille myönnettävien valtiontakausten riski on korkeampi kuin rakennetukilain mukaisissa investointilainoista varten myönnettyissä takauksissa. Riskiarvion perusteella lakiehdotuksen mukaisista valtiontakauksista aiheutuisi valtiolle menoja yhteensä enintään 10 miljoonaa euroa.

Makeran käyttösuunnitelma vuodelle 2019 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2023 hyväksyttiin johtokunnassa lokakuussa 2018. Vuonna 2019 sijoitusmenoihin on Makerasta 2,7 miljoonaa euroa ja kulutusmenoihin 55,0 miljoonaa euroa vuoden 2019 käyttösuunnitelman mukaisten menojen ollessa kokonaisuudessaan 57,70 miljoonaa euroa.

Rahaston nykyisen johtokunnan toimikausi alkoi vuoden 2017 alusta. Yksikön päällikkö Kari Kivikko Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta on pyytännyt eroa maatilatalouden kehittämisrahaston johtokunnan pysyvän asiantuntijan tehtävistä. Maa- ja metsätalousministerio on nimittänyt 22.10.2018 maatilatalouden kehittämisrahaston johtokunnan pysyväksi asiantuntijaksi yksikön päällikkö Jyrki Pitkäsen Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta johtokunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Johtokunnan kokoonpano oli vuoden 2018 lopussa seuraava:

Puheenjohtaja

osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Varapuheenjohtaja

johtaja Sari Forsman-Hugg

Jäsenet

lainsäädäntöneuvos Jyri Inha
 maatalousylitarkastaja Sanna Koivumäki
 talousylitarkastaja Marjatta Koskinen
 tutkimuspäällikkö Juha Lappalainen
 toiminnanjohtaja Jonas Laxåback
 yksikönjohtaja Esko Leinonen
 lainsäädäntöneuvos Mika Saari

Pysyvät asiantuntijat

kehityspäällikkö Esa Ala-Kantti
 toimitusjohtaja Sami Iltanen
 maatalousjohtaja Timo Kalliomäki
 yksikön päällikkö Jyrki Pitkänen
 taloustarkastaja Virpi Myllykoski

Johtokunnan sihteeri

erityisasiantuntija Aulis Kuusela
 maatalousekonomisti Saara Meurasalo

Makeran johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana kaksi kertaa.

1.2. Vaikuttavuus

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisiksi vaikuttavuustavoitteiksi on asetettu mm. maaseudun säilyttäminen elinvoimaisena paikkana asua ja yrittää, biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kilpailukykyisen kasvun edellytysten varmistaminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä vastuullisuus. Lisäksi pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman yhtenä kärkihankkeena on maatalouden kannattavuuden ja kilpailukyyn turvaaminen. Makeraan on osoitettu merkittävä määrä lisärahoitusta, joilla turvataan tuotantorakennetta parantavien, kustannuksia vähentävien sekä uuden teknologian ja prosessien käyttöönottoa tukevien investointien rahoitus ja panostetaan erityisesti ympäristön tilaa, eläinten hyvinvointia sekä uusiutuvan energian käyttöä edistävien investointien rahoitukseen.

Maatilojen, erityisesti kotieläintilojen määrän väheneminen jatkuu edelleen varsin nopeana. Maatalouden rakenteen ja tuottavuuden kehittämisessä investoinnit ovat ratkaisevassa asemassa. Investoinneilla korvataan tuotannosta poistuvaa kapasiteettia, jotta turvataisiin kotimainen elintarviketuotanto. Samalla kun siirrytään entistä ajanmukaisemman ja tehokkaamman teknologian käyttöön, voidaan myös parantaa tuotannon tehokkuutta, työn tuottavuutta, eläinten hyvinvointia ja yrittäjän jaksamista huomioiden entistä laajemmin ympäristöasiat ja esimerkiksi panostaa uusiutuvan energian käyttöön. Suuntaamalla tukea investointeihin tuki ohjautuu tulevaisuuteen panostaville ja toimintaa aktiivisesti kehittäville tiloille.

Tilojen keskikoko niin pinta-alan, eläinmäärien kuin tilakohtaisten tuotantomäärien perusteella mitattuna on kasvanut. Tilamäärän vähenemisestä huolimatta tuotannon kokonaismäärä on pysynyt lähes ennallaan. Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen *Maatalouden rakennekehitys ja investointitarve vuoteen 2030* (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 19/2017) mukaan maatalouden investoinnit ovat moottori, joka pitää maatalouden tuottavuuskasvun, elinkelpoisuuden ja tuotannon kokonaismäärän käynnissä. Investointien hiljentyessä nämä tekijät kääntyvät vähitellen laskuun ja vaikuttavat viimeistään muutaman vuoden viiveellä myös elintarviketeollisuuden kotimaisen raaka-aineen saantiin. Investointiavustusten rooli on investointien toteutumisen kannalta hyvin keskeisessä asemassa, sillä arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman avustusta. Samalla on keskeistä varmistua siitä, että avustukset kohdentuvat pitkäkestoisiin ja tarkoituksenmukaisiin investointeihin.

Makerasta myönnettävä tutkimus- ja kehittämisrahoitus muodostaa olennaisen osan ministeriön sitomattomasta tutkimus- ja kehittämisrahoituksesta. Tutkimus tuottaa tietoa ja innovaatioita maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun kehittämiseksi ja poliittisen päätöksenteon tueksi. Viime vuosina Makerasta myönnettävän tutkimusrahoituksen käytännön vaikuttavuuteen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Vaikuttavuuden varmistaminen lähtee jo hakujen painopisteiden valinnasta. Hankkeilta edellytetään loppuraportoinnin yhteydessä myös toimintasuosituksia ("Policy brief"). Hankkeiden arviointi- ja valintaprosessissa on korostettu hankkeita, joissa yritykset ovat mukana, ja joilla on selvä kytkentä käytännönläheiseen kehittämiseen. Näin hankkeiden tulokset saadaan vietyä nopeasti ja tarkoituksenmukaisesti käytäntöön.

Makerasta tutkimusrahoituksella rahoitetaan myös maatalouden ympäristövaikutusten ja maataloustuotteiden terveystaikutusten tutkimusta. Rahoituksen avulla osallistutaan muiden keskeisten kansallisten (Tekes/Business Finland ja Suomen Akatemia) ja kansainvälisten rahoittajatahojen (EU:n ja pohjoismaisten rahoittajien väliset verkostot) kanssa laajoihin maaseutuelinkeinoja ja ruokaketjua koskeviin tutkimusohjelmiin. Euroopan unionin ja laajemmissakin puitteissa tapahtuvaan tutkimukseen osallistuminen on perusteltua muun muassa sellaisissa globaaleissa aiheissa kuin ilmastomuutos ja sen tuomat vaikutukset, ruokaturva ja kestävä ruoantuotanto. Näillä on merkittävä vaikutus myös Suomen maaseutuelinkeinoihin ja ruokajärjestelmän kilpailukykyyn sekä vientimahdollisuuksiin.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

Maatilatalouden kehittämisrahaston johtokunta ei asettanut rahastolle toiminnallisia tavoitteita kertomusvuodelle¹.

Makeran tehtäviä hoidettiin maa- ja metsätalousministeriössä, Maaseutuviraston eri osastoilla ja Valtiokonttorissa. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin maa- ja metsätalousministeriössä, Maaseutuvirastossa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

¹ Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut Makeran toiminnalle vuosia 2018-2019 koskien seuraavat toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet; 1) johtokunnan tulee kiinnittää huomiota siihen, että varat kohdennetaan tehokkaasti sellaisiin tukikohteisiin, joiden avulla edistetään hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 tavoitteiden saavuttamista 2) johtokunnan tulee huolehtia, että toiminnassa painottuu erityisesti pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihanketta ”Suomalainen ruuantuotanto kannattavaksi” tukevat toimet niin investointien rahoituksen kuin tutkimus- ja kehittämishankkeidenkin osalta 3) johtokunnan tulee aktiivisesti kiinnittää huomiota rahaston maksuvalmiuden turvaamiseen.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Investointien rahoitus

Vuosi 2018 oli maatalouden investointien rahoittamisen osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 toimeenpanon neljäs vuosi. Maatalouden investointiavustusten rahoitus on kahdesta rahoituslähteestä koostuva kokonaisuus, jonka pohjana on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020. Investointiavustusten kokonaistarpeeksi on arvioitu 95 milj. euroa vuodessa, josta osa myönnetään ja maksetaan maaseutuohjelman rahoituskehyksestä (keskimäärin 55 milj. euroa/v) ja osa kokonaan kansallisena lisärahoituksena Makerasta (keskimäärin 40 milj. euroa/vuodessa). EU-osarahoitteisten investointien ja tilanpidon aloittamisen tukeminen rahoitettiin talousarvion momentilta 30.10.40 (maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset) ja korkotukilainat momentilta 30.10.41 (maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki). Kansallisesti rahoitettavien investointiavustusten lisäksi Makeran varoin rahoitettiin myös peruskuivatukseen ja poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisia hankkeita. Lisäksi eräisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin kohteisiin oli mahdollista myöntää valtiolainoja Makeran varoin.

EU-osarahoitettua maaseutuohjelman rahoituskehystä on käytetty etupainotteisesti siten, että ohjelmakauden lopussa pystytään varmistamaan EU-rahoituksen kotiutus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ohjelman toteutuksen alkuvaiheessa suurin osa rahoituskohteista on EU-osarahoitteisia ja lopukautta kohden kohteita siirretään enenevässä määrin Makerasta rahoitettaviksi. Vuoden 2017 loppuun mennessä ohjelman EU-rahoituskehyksestä oli sidottu 60 prosenttia. Vuonna 2018 investointituen hakemusmäärä oli suuri. Kokonaisrahoituksen tasapainottamiseksi ja maaseudun kehittämisohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi, katsottiin tarpeelliseksi aloittaa investointikohteiden rahoituslähteiden väliset siirrot. Aikaisemmin momentilta 30.10.40 (*maatalouden investointi- ja aloittamisavustukset*) rahoitetut lypsykarjatalouden investoinnit siirrettiin rahoitettavaksi Makeran varoista aikavälillä 16.3–31.12.2018.

Kertomusvuonna suurin osa maatalouden investointiavustusten rahoituksesta osoitettiin valtion talousarviosta. Momentilta 30.10.40 osoitettiin myöntämisvaltuutta rakennetukien toimeenpanoa varten 67,5 miljoonaa euroa. Vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa valtuutta korotettiin 12,75 miljoonalla eurolla. Lisäksi vuodelta 2017 sitomatonta myöntämisvaltuutta oli käytössä 12,67 miljoonaa euroa. Siten EU-osarahoitteisiin rakennetukiin oli käytettävissä yhteensä 92,9 miljoonaa euroa, josta sidottiin 91,1 miljoonaa euroa (taulukko 1a.).

Kertomusvuonna maatalojen investointiavustuksia myönnettiin Makerasta huomattavasti enemmän kuin vuonna 2017. Tämä johtui pääosin lypsykarjatalouden investointiavustusten siirtymisestä osaksi vuotta Makerasta rahoitettaviksi kohteiksi. Muita Makerasta rahoitettuja investointikohteita olivat mm. salaojitus, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa parantavat investoinnit, kuivaamoinvestoinnit sekä lammas- ja vuohitalouden investoinnit. Investointiavustuksen tukikohteittain taso vaihteli 10:stä 40 prosenttiin, nuorilla viljelijöillä 10:stä 50 prosenttiin. Kaikkiaan vuonna 2018 tehtiin 2059 kappaletta myönteistä maatalouden investointiavustuspäätöstä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä noin 117,2 miljoonaa euroa. Kielteisiä päätöksiä tehtiin 221 kappaletta. Myönteisistä avustuspäätöksistä 1201 kappaletta koski Makerasta rahoitettavia maatalouden investointikohteita, joihin myönnettiin avustusta yhteensä noin 40,6 miljoonaa euroa. Lisäksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen sekä kolttalain tukiin kului 1,96 miljoonaa euroa. Makerasta myönnettiin maa- ja porotalouden sekä kolttien tukia yhteensä 42,6 miljoonaa euroa (taulukko 1b.). Makerasta myönnettyjen lypsykarjatalouden investointiavustusten keskikoko oli 240 000 euroa.

Maatalouden investointiavustusten lisäksi valtion talousarviosta myönnettiin mm. EU-osarahoitteisena rakennetuista annetun lain mukaisia maatalouden tilanpidon aloittamistukia 447 kappaletta ja poro- ja luontaiselinkeinojen rakennetukilain mukaisia aloitustukia 26 kappaletta.

Taulukko 1a. Eu-osarahoitteiset tuet, maatalous ja porotalous 2016-2018

	2016		2017		2018	
	kpl	milj.euroa	kpl	milj.euroa	kpl	milj.euroa
Nuoren viljelijän aloitustuki	300	9,3	301	9,6	447	13,7
Nuoren elinkeinoharjoittajan aloitustuki			11	0,3	26	0,7
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	123	4,7	200	7,6	230	8,6
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	59	8,9	72	7,1	54	8,7
Lihasiipikarjatalouden rakentamisinvestoinnit	18	4,1	10	2,2	15	2,3
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit	255	42,9	311	57,5	231	42,2
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	17	0,6	19	0,7	14	0,5
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	2	0,05	8	0,4	4	0,4
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	29	3,4	37	6,2	33	8,7
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	178	2,7	244	3,5	216	3,4
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	59	1,2	48	1,0	61	1,4
YHTEENSÄ	1040	77,8	1261	96,1	1331	91,1

Taulukko 1b. Makerasta kansallisesti rahoitetut tuet, maatalous ja porotalous 2017-2018

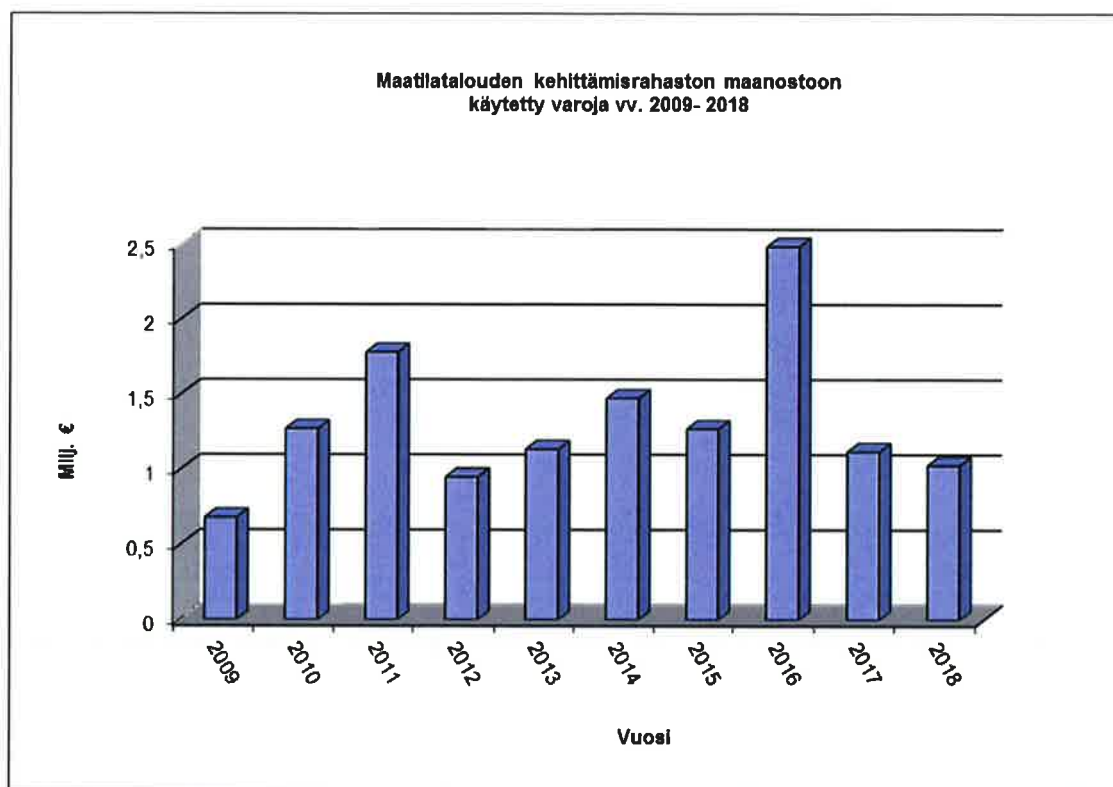
	2017		2018	
	kpl	milj. euroa	kpl	mil. euroa
Hevostalouden rakentamisinvestoinnit	1	0,28	3	0,22
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	33	0,65	25	0,46
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	122	5,14	117	4,46
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	1	0,21	6	0,82
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	4	0,28	6	0,35
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	1	0,00	8	0,08
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	2	0,04	4	0,09
Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	5	0,08	5	0,1
Salaojitus	618	6,37	554	5,96
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	114	1,59	132	2,36
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	78	0,82	70	0,76
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	165	5,76	194	6,98
Turkistalouden investoinnit	1	0,00	2	0
Porotalouden ja luontaiselinkeinojen sekä koltalain tuet	321	1,91	188	1,96
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen			13	2,83
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen			61	14,9
Broilerhalli			1	0,25
YHTEENSÄ	1466	23,11	1389	42,60*

*pyöristys

Maanostotoiminta

Maata hankitaan lähinnä vain pienimuotoisten uusjakojen ja tilusjärjestelyjen toteuttamisen helpottamiseksi. Vuonna 2018 maata ostettiin 1,0 miljoonalla eurolla (1,1 miljoonalla eurolla vuonna 2017).

Kuva 1. Maanostoon käytetyt varat vv. 2009–2018.

Makeran hallinnassa oli vuoden 2018 lopussa maata yhteensä 1308 hehtaaria, josta 71 % on peltoa ja 19 % metsää. Vuonna 2017 hallinnassa oli 1523,90 hehtaaria ja vuonna 2016 hallinnassa oli 1 886,40 hehtaaria.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Käyttösuunnitelmassa oli varattu maaseutuelinkeinojen kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 5,0 miljoonaa euroa, maaseudun valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen 0,51 miljoonaa euroa sekä luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 0,35 miljoonaa euroa. Lisäksi valtion vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa Makeraan osoitettiin 3,0 miljoonan euron määräraha siirtona maatalouden kannattavuuden turvaamiseen osoitetusta määrärahasta (ns. kriisipakettirahoitus). Määräraha sidottiin vuonna 2018 alkaneisiin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin, joilla voidaan edistää maataloustuotteiden kilpailukykyä niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla.

Lisähaun (maataloustuotteiden kilpailukyky vientimarkkinoilla) painopisteinä olivat 1) ruokavien- nin kehittämis- ja koordinaatiohanke, 2) Vertaileva selvitys maatalouden tuotantotavoista ja ympäristövaikutuksista Suomessa ja muissa maissa sekä 3) Kauran osoittaminen erityisruokavalioon sopivaksi tuotteeksi. Makerasta rahoitettavaksi valittiin yhteensä viisi hanketta, jotka kattavat kaikki painopisteet.

Makeran maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeiden haku toteutettiin toista kertaa kaksivaiheisena. Aiehaku päättyi 5.3.2018 ja toisen vaiheen haku 10.9.2018. Saapuneista 97 aiehakemuksesta valittiin jatkoon 41 hakemusta. Varoja myönnettiin lopulta 20 maa- ja elintarviketa-

louden kehittämistä koskevaan uuteen tutkimushankkeeseen. Tutkimusrahoitusta kohdennettiin haun painopisteiden mukaisesti maatalouden ympäristövaikutusten tutkimusohjelman toteuttamiseen (MATO-ohjelma), maatalouden hallitun rakennemuutoksen ja yrittämisen uusien muotojen tutkimukseen, digitalisaation hyödyntämiseen maa- ja elintarviketaloudessa, uusiin kotieläin- ja kasvinjalostusmenetelmiin, suomalaisen tuotannon vahvuuksien hyödyntämiseen mm. viennissä sekä riskienhallinnan mahdollisuuksiin ja kannustimiin tuotannossa ja hyvän eläin- ja kasviterveyden turvamisessa. Erityisesti toivottiin, että hankkeissa olisi mukana tulosten konkreettinen käytäntöön vieminen jo heti hankkeen alusta alkaen. Hankkeiden arvioinnissa kiinnitettiin yhä enemmän huomiota siihen, että hankkeet ovat monitieteisiä ja että mukana on myös ministeriön ja tutkimuslaitoksen/yliopiston ulkopuolisia rahoittajia.

Makeran tutkimus- ja kehittämisvaroin osallistuttiin kansainvälisiin tutkimusverkostoihin, jossa rahoitettiin luomututkimuksen yhtä hanketta (0,165 miljoonaa euroa), kestävään ruuantuotantoon ja –kulutukseen liittyvää kahta hanketta (0,35 miljoonaa euroa, josta osa tulee EU-rahoituksesta) sekä yhtä kestävään ja resilienttiin maataloustuotantoon liittyvää hanketta (0,14 miljoonaa euroa).

Hakuaika valtakunnallisille maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeille päättyi 18.12.2017. Makerasta rahoitettavia valtakunnallisia maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeita haettiin teemalla nuoret maaseudulla ja erityisenä painopisteenä oli nuorten polut työhön ja yrittäjyyteen maaseudulla. Kaikista hakuun tulleista hankkeista (14 kpl) valittiin Makerasta rahoitettavaksi yhteensä neljä tutkimus- ja kehittämishanketta.

Makerasta rahoitettiin Luken palvelusopimusta, joka käsittää mm. politiikkaohjelmien suunnittelua ja vaikuttavuusaineistoa.

Poro- ja luontaiselinkeinojen tutkimuksen hallinnointi siirtyi Lapin ELY-keskukseen vuonna 2016. Alkuvuodesta 2018 Lapin ELY-keskus avasi ensimmäistä kertaa poro- ja luontaiselinkeinojen sekä kolttalueen kehittämistoimintaa koskevan tutkimusrahoitushaun. Tutkimuksen painopisteinä olivat:

- 1) Porojen terveys ja hyvinvointi
- 2) Poronhoidon ekologinen kestävyys
- 3) Liian lähellä asutusta tai viljellyillä pelloilla tapahtuva porojen laiduntaminen: selvitys ongelmien luonteesta ja syistä sekä keinoja ongelmatilanteiden hallintaan ja ennaltaehkäisyyn
- 4) Luontaiselinkeinojen toimintaympäristön muutosten sosiaaliset vaikutukset luontaiselinkeinojen harjoittajiin
- 5) Kolttaelinkeinojen kehittäminen ja kolttakulttuurin säilyttäminen.

Lapin ELY-keskus rahoitti vuonna 2018 neljä tutkimusrahoitushanketta (0,32 miljoonaa euroa). Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö rahoitti ennen vuotta 2016 vireille tulleita hankkeita niiden jatkorahoituksen osalta.

Tutkimusten ja hankkeiden rahoitustilanne rahaston kirjanpidossa käy ilmi seuraavasta taulukosta.

Taulukko 2. Makerasta rahoitettujen tutkimusten ja kehittämishankkeiden rahoitustilanne 2018.

Tutkimus tai hanke	Käynnissä 1.1.2018 (kpl)	Uusia (kpl)	Päättynyt (kpl)	Käynnissä 31.12.2018 (kpl)
Maaseutuelinkeinojen kehittämistoimintaa koskevat tutkimukset	72	25	21	76
Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevat tutkimukset	7	4	5	6
Valtakunnalliset maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeet	10	4	4	10
Muut tutkimus- ja kehittämishankkeet sis. kriisituen	0	11	2	9
Yhteensä	89	44	28	101

Valtionvastuu ja valtiontakaus

Valtio on luottolaitokselle vastuussa 100 prosenttiin asti niistä vuodesta 1992 lähtien myönnettyjen maaseutuelinkeinolain mukaisten valtionlainojen lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja. Makeran vastuusitoumukset koskevat elinkeinoharjoittajina toimiville kotitalouksille myönnettyjä valtionlainoja.

Vuoden 1993 alusta lukien valtio on ollut edellä mainituin tavoin 80 prosenttiin asti vastuussa ennen vuotta 1992 maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyjen maatilatalouden luottojen menetyksistä. Edellytyksenä on, että lainaa ei olisi voitu ennen vuotta 1993 irtisanoa.

Rahaston vastuut olivat 31.12.2018 yhteensä 44,1 miljoonaa euroa (56,9 miljoonaa euroa vuonna 2017).

Taulukko 3. Valtion vastuut 31.12.2018

Vastuu %	1.1.2018	Muutos 2018	31.12.2018
100	56 663 641,82	-12 722 977,29	43 940 664,53
80	213 034,51	-79 740,45	133 294,06
Yhteensä vastuusitoumukset	56 876 676,33	-12 802 717,74	44 073 958,59

Maatalouden rakennetuista annetun lain mukainen valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa. Vuonna 2018 oli mahdollista myöntää valtiontakaus enintään 16 miljoonan euron lainapääomalle; takauksia myönnettiin 51 kpl (56 kpl vuonna 2017, 41 kpl vuonna 2016), yhteensä valtiontakaus myönnettiin noin 13,2 miljoonan euron lainapääomalle (12,6 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja 9,5 miljoonaa euroa vuonna 2016). Takauksen kohteena olevien investointien keskimääräinen tukikelpoinen kustannus oli noin 1 150 000 euroa (1 138 000 euroa vuonna 2017 ja 1 160 000 euroa vuonna 2016). Takauksista myönnettiin keskimäärin noin 259 000 euron lainapääomalle (vuonna 2017 keskimäärin 225 000 euron lainapääomalle, vuonna 2016 keskimäärin noin 231 930 euron lainapääomalle). Valtiontakausta voidaan myöntää lypsy- ja nautakarjainvestointien, sikatalouden, lihasiipikarjatalouden, lammas- ja vuohitalouden, hevostalouden, kasvihuonetuotannon ja turkistarhauksen rakentamisinvestointeihin sekä energiainvestointeihin. Valtion takaama lainamäärä nousi 51,3 miljoonaan euroon.

Taulukko 4. Valtion takaama (rakenneetukilaki) lainamäärä vuosina 2017–2018 (euroa).

Vuosi	
2013	25 969 272
2014	34 365 495
2015	40 005 073
2016	40 083 236
2017	46 874 308
2018	51 265 597

Vuoden 2018 lopussa valtion takaama lainamäärä tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville maatalousyrittäjille oli 27,5 miljoonaa euroa, vuoden 2017 lopussa lainamäärä oli 29,0 miljoonaa.

Valtiontakauksista mahdollisesti aiheutuvat menot maksetaan Makeran varoista. Aikaisempina vuosin kehittämisrahaston menetykset vastuiden toteutumisesta ovat olleet melko vähäisiä, mutta tilikauden aikaan menetykset ovat kasvaneet. Vuonna 2018 takauksista aiheutui 0,5 miljoonaa euroa tappioita. Saatujen takausprovisioiden määrä oli 1,17 miljoonaa euroa. Valtion varoista myönnettyjen lainojen valtionvastuuhyvityksiä maksettiin myös 0,5 miljoonaa euroa.

Taulukko 5. Makeran maksamat valtionvastuuhyvitykset ja takaustappiot (euroa).

Vuosi	Valtiontakaus	Valtionvastuuhyvitykset	Yhteensä	Saadut takausprovisiot
2013	0	77 763	77 763	372 717
2014	70 000	31 508	101 508	451 925
2015	0	20 376	20 376	541 204
2016	170 856	105 300	276 156	586 188
2017	0	0	0	954 427
2018	536 047	537 555	1 073 602	1 166 371
Yhteensä	776 903	772 502	1 549 405	4 072 832

Takaisinperinnät

Makeran varoista myönnettyjä tukia koskevia takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 26 kappaletta vuonna 2018 (24 kappaletta vuonna 2017 ja 33 kappaletta vuonna 2016). Takaisinperittäväksi määrättiin kaikkiaan vuonna 2018 noin 412 000 euron (vuonna 2017 noin 206 000 euron ja vuonna 2016 noin 341 000 euron) verran avustusta ja valtionlainaa, joista vuoden 2018 aikana saatiin takaisinperityksi noin 66 000 euroa (vuoden 2017 aikana noin 139 000 euroa ja vuoden aikana 2016 noin 135 000 euroa). Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2019.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Makeran hallinnolliset tehtävät sekä maksuliikenne- ja kirjanpito tehtävät hoidetaan Maaseutuvirastossa ja tilojen myyntihintasaamisten sekä koltta- ja peruskuivatuslainojen perintä hoidetaan Valtiokonttorissa. Maa- ja metsätalousministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla. Mavissa Makeran hallinnollisia tehtäviä hoidettiin maaseudun kehittämisosastolla noin 0,04 henkilötyövuoden ja varainhoito- ja hallintotoiminnossa maksuliikenne- ja kirjanpito tehtäviä noin kahden henkilötyövuoden verran.

1.6. Tilinpäätösanalyysi

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Makeran vuoden 2018 käyttösuunnitelma on esitetty yksityiskohtaisesti liitteessä 2. Alla olevassa taulukossa 6 on kooste tulo- ja menoeristä vuosilta 2014–2018.

Taulukko 6. Käyttösuunnitelma vv. 2014–2018, miljoonaa euroa.

1. TULOT JA MENOT MILJ. EUROA	milj. €	%	Kertynyt/sidottu				
TULOT	Muutos 2017-2018		V.2018	V.2017	V.2016	V.2015	V. 2014
Lainojen korot ja lyhennykset	-4,11	-22,4	14,23	18,34	24,15	29,47	35,25
Tilojen myyntihintojen korot ja lyhennykset	-0,50	-15,9	2,63	3,13	2,62	1,18	2,18
Muut tulot	0,28	25,2	1,40	1,12	0,72	0,70	0,59
Tulot EU:lta	0,00	20,8	0,00	0,00	-0,03	7,94	23,71
Yhteensä	-4,33	-19,2	18,26	22,59	27,46	39,29	61,72
Siirtyneet sitomattomat varat	23,69	35,1	91,24	67,55	60,76	45,27	90,15
Lainojen ja avustusten peruutukset	0,01	45,5	0,03	0,02	0,01	0,15	0,08
Siirto valtion talousarviosta	16,00	48,5	49,00	33,00	11,00	0,25	
Yhteensä	39,70	39,5	140,27	100,57	71,77	45,67	90,23
Tulot yhteensä	35,37	28,7	158,53	123,17	99,23	84,96	151,95
MENOT							
Sijoitusmenot	0,16	12,5	1,44	1,28	2,81	2,13	3,46
Kulutusmenot	26,94	87,9	57,59	30,64	28,86	22,07	103,22
Menot yhteensä	27,10	84,9	59,02	31,92	31,68	24,20	106,68
Siirtyy sitomattomina seuraavalle vuodelle	8,26	9,1	99,51	91,24	67,55	60,76	45,27

Makeran tulorahoitus koostuu rahaston oman toiminnan ja siirtotalouden tuloista. Oman toiminnan tuloja ovat lainasaamisten lyhennykset ja korot, rahaston varoilla hankittujen maa- ja vesialueiden myyntihinnat sekä muut tulot. Siirtotalouden tulot olivat tuloja EU:lta, joita komissio maksoi välimaksuina Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2007-2013 raportoituja suoritettuja menoja vastaavasti vuoteen 2016 asti. Tuloihin kuuluvat myös edelliseltä vuodelta siirtyneet sitomattomat varat, talousarviosiirrot sekä lainojen ja avustusten peruutukset.

Tulorahoituksen perusrakenne on muuttunut vuodesta 2014 vuoteen 2018 siten, että vaikka oman toiminnan ja siirtotalouden tulojen reaali määrä onkin laskeva, niiden osuus tulorahoituksesta on kasvanut samalla kun siirtyneiden sitomattomien varojen ja talousarviosiirtojen osuus on laskenut vuoteen 2016 saakka. EU-tulot ovat loppuneet kokonaan 2016, mutta talousarviosiirron sekä edelliseltä vuodelta siirtyneiden sitomattomien varojen ansiosta tulorahoitus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2018 tulojen kokonaiskertymä oli 158,53 miljoonaa euroa. Se oli noin 29 prosenttia suurempi kuin vuonna 2017 (123,17 miljoonaa euroa), vuonna 2016 kertymä oli 99,23 miljoonaa euroa.

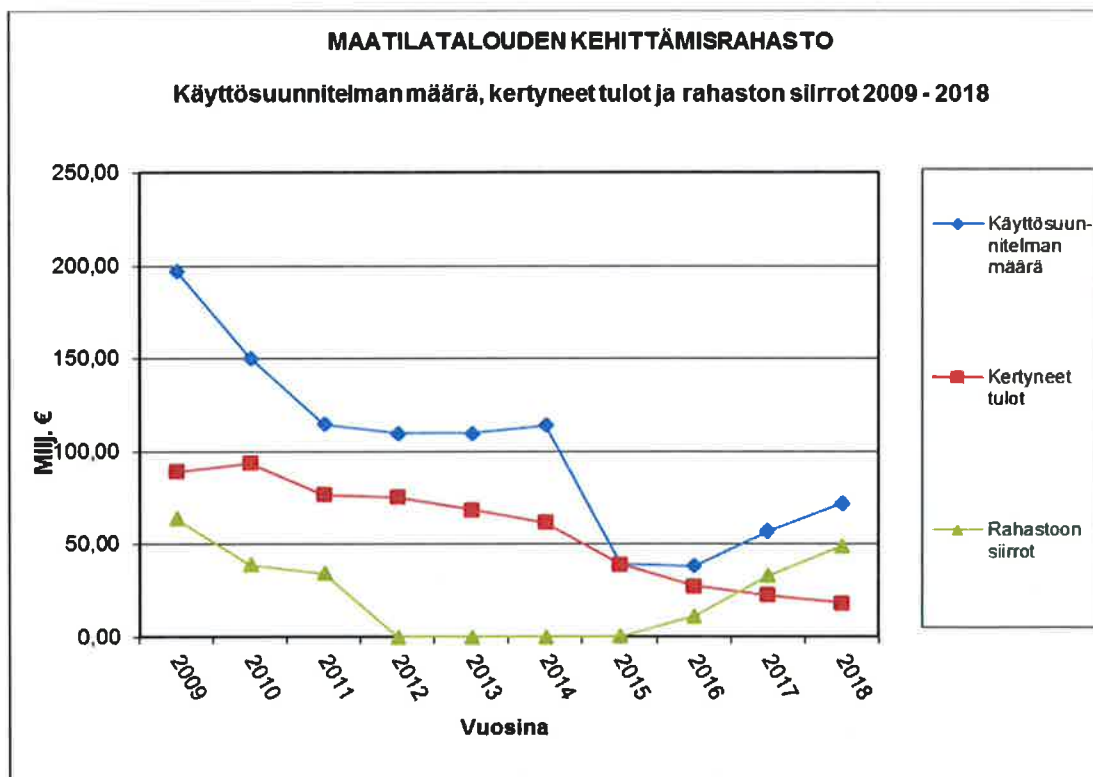
Siirtyneiden sitomattomien varojen jälkeen seuraavaksi suurin tuloerä oli 49 miljoonan suuruinen talousarviosiirto. Valtion varoista lainojen koroista ja lyhennyksistä kertyi yhteensä 14,23 miljoonaa euroa. Lainakanta supistui edelleen, minkä vuoksi lainoista kertyi yli neljä miljoonaa euroa vä-

hemmän kuin vuonna 2017, jolloin kertyi 18,34 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 lainasaamisista kertyi vielä 24,15 miljoonaa euroa. Tilojen myyntihintojen korkoihin ja lyhennyksiin on sisällytetty myös tilojen myynnit virastoille ja laitoksille. Tilojen myynti laski noin 16 prosentilla edellisestä vuodesta.

Osana hallitusohjelman kärkihankerahoitusta Mäkelälle osoitettiin 49 miljoonaa euroa käytettäväksi maatalouden kannattavuuden ja kilpailukykyyn parantamiseen.

Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosina 2009-2018 kertyneet tulot ja talousarviosiirrot. Tuloja kertyi vuonna 2018 yhteensä 18,26 miljoonaa euroa, vuonna 2017 yhteensä 22,59 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 yhteensä 27,46 miljoonaa euroa. Kertyneet tulot on esitetty ilman vuodelta 2017 siirtyneitä sitomattomia varoja. Kaikkiaan tulot vuonna 2018 olivat 158,53 miljoonaa euroa, vuonna 2017 tulot olivat 123,17 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 tulot olivat 99,23 miljoonaa euroa.

Kuva 2. Käyttösuunnitelman määrä, kertyneet tulot ja talousarviosiirrot rahastoon 2009 - 2018.

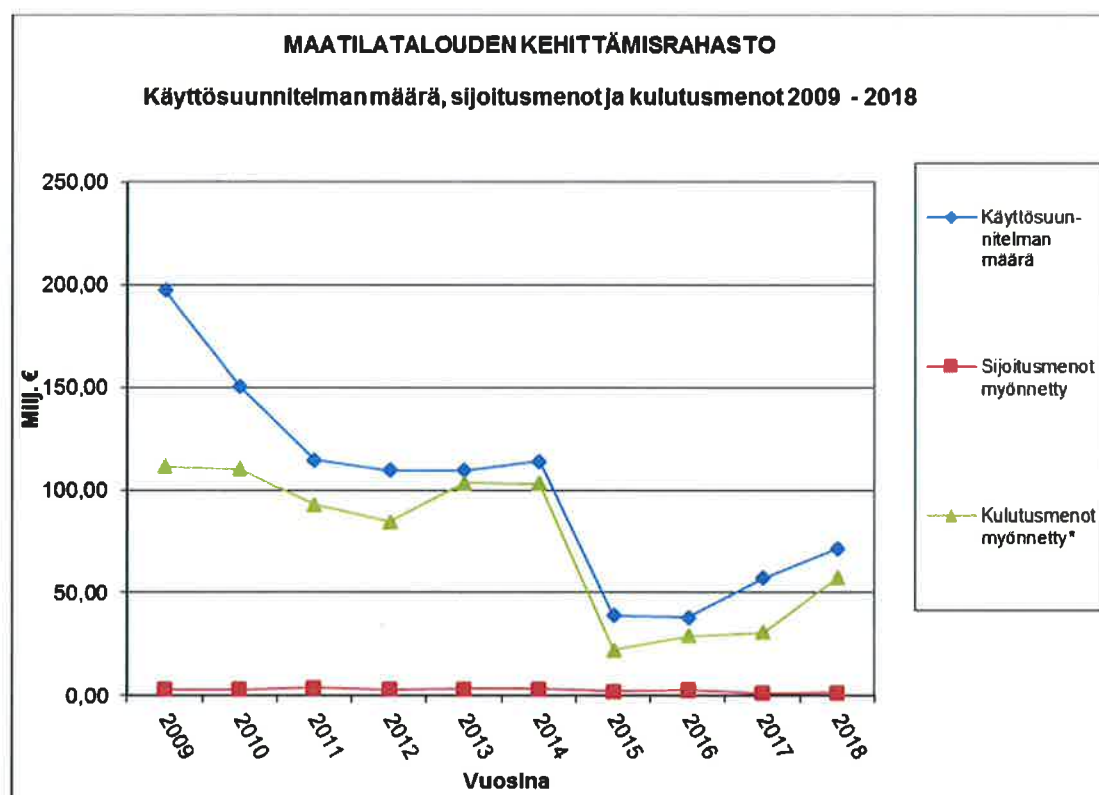

Menojen rakenne ei muuttunut vuodesta 2017. Pääosa menoista, noin 98 prosenttia (vuonna 2017 osuus menoista oli 96 prosenttia ja vuonna 2016 osuus oli 91 prosenttia), aiheutui kulutusmenoista, joissa suurin erä oli myönnetyt avustukset. Sijoitusmenojen osuudeksi jäi reilut 2 prosenttia (vuonna 2017 vajaa 4 prosenttia ja vuonna 2016 myös vajaa 9 prosenttia).

Rahaston sijoitusmenot pienenivät 0,16 miljoonaa euroa vuodesta 2017, kulutusmenot kasvoivat 26,94 miljoonaa euroa.

Alla olevassa kuvassa on esitetty vuosien 2009–2018 sijoitusmenot vuonna 2018 yhteensä 1,44 miljoonaa euroa, vuonna 2017 yhteensä 1,28 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 2,81 miljoonaa euroa ja kulutusmenot vuonna 2018 yhteensä 57,59 miljoonaa euroa, vuonna 2017 yhteensä 30,64 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 yhteensä 28,86 miljoonaa euroa. Käyttösuunnitelman määrää vuonna 2018 yhteensä 71,70 miljoonaa euroa, vuonna 2017 yhteensä 57,30 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 yhteensä 38,10 miljoonaa euroa. Maitokiintiöiden ostot vuoteen 2010 saakka sisältyvät kulutusmenoihin.

Kuva 3. Käyttösuunnitelman määrä, sijoitusmenot ja kulutusmenot 2009–2018

1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen

Käyttösuunnitelma vuodelle 2018 vahvistettiin 25.1.2018 ja sitä muutettiin 4.10.2018. Käyttösuunnitelman loppusumma kasvoi 33,14 miljoonalla. Muutos johtui siirtyvän erän kasvusta sekä talousarviosiirrosta.

Taulukko 7. Maatilatalouden kehittämisrahaston vuoden 2018 käyttösuunnitelman muutokset, miljoonaa euroa.

TULOT	Käyttös.	Käyttös.
	25.1.2018	4.10.2018
V. 2017 siirtyneet sitomattomat varat	68,10	91,24
Rahaston omat tulot arvioitiin	19,30	19,30
Lainojen ja avustusten peruutukset	0,20	0,20
Siirto valtion talousarviosta	39,00	49,00
Yhteensä	126,60	159,74
MENOT		
Sijoitusmenoihin ohjattiin	3,40	3,40
Kulutusmenoihin ohjattiin	58,30	68,30
Yhteensä	61,70	71,70
Sitomattomaksi jäävä osuus	64,90	88,04

Makeran tulot toteutuivat vuonna 2018 vain hieman suunniteltua pienempinä¹. Kaikkiaan tuloja kertyi 158,53 miljoonaa euroa eli 1,21 miljoonaa euroa käyttösuunnitelmassa arvioitua vähemmän. Käyttösuunnitelman tulot toteutuivat 99,2 prosenttisesti.

Ennakoidut lainojen ja avustusten peruutukset alittuivat lähes 85 prosentilla arvioidusta. Peruutusten arviointi on käytännössä mahdotonta.

Suunnitelluista menoista sidottiin 82,3 prosenttia. Sijoitusmenoista käytettiin 42,3 prosenttia ja kulutusmenoihin 84,3 prosenttia suunnitellusta.

Vuodelle 2019 siirtyi sitomattomia varoja 99,51 miljoonaa euroa. Käyttösuunnitelman arvion mukainen sitomattomien varojen määrä, 88,04 miljoonaa euroa, ylittyi 11,47 miljoonalla eurolla.

¹ Luku 5. Liitetiedot

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma²

Rahaston tuotot koostuvat pääosin toiminnan tuotoista ja rahoitustuotoista. Rahoitustuotot kattivat noin 46 prosenttia tuotoista ja toiminnan tuotot 54 prosenttia.

Toiminnan tuotot koostuvat maksullisen toiminnan tuotoista, rahastolle hankittujen tilojen vuokrista ja käyttökorvauksista sekä muista toiminnan tuotoista. Maksullisen toiminnan tuotot laskivat reilut 8 prosenttia edellisestä vuodesta.

Rahoitustuotot koostuvat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten korkotuotoista sekä takausprovisioista. Ne on kirjattu suoriteperusteella. Rahoitustuotot laskivat edellisvuodesta 12,5 prosenttia.

Siirtotalouden tuotot koskevat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007 - 2013 väli-maksuja, joista osa on tuloutettu Makeralle tosiasiallisesti suoritettuja menoja vastaavasti ja ohjel-man saavutettua 95 prosenttia kokonaisrahoituskehystä komissio suorittaa saatavat loppumaksun yhteydessä. Komissio suoritti loppumaksun 2016 vuoden lopussa, siirtotalouden tuotoissa näkyy vähennyksenä pieniä vuosittaiselvityksen oikaisuja aina vuodelle 2018 saakka. Alla olevassa taulu-kossa toimenpide (Tp) 112 koskee nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamiseen ja toimenpide (Tp) 121 maatilojen nykyaikaistamiseen kohdistettuja avustuksia.

Taulukko 8. Tuotot EU:lta 2014 – 2018

	Muutos Milj. € 2017-2018	Muutos % 2017-2018	Milj. € 2018	Milj. € 2017	Milj. € 2016	Milj. € 2015	Milj. € 2014
Manner-Suomi-ohjelma							
Tp 112	0,00	-62,5	0,0	0,0	-0,01	2,53	6,40
Tp 121	0,00	-31,7	0,0	0,0	-0,03	5,41	17,30
Yhteensä	0,03	-94,6	0,0	0,0	-0,03	7,94	23,70

Rahaston kulut koostuvat toiminnan kuluista, rahoituskuluista sekä siirtotalouden kuluista. Siirtotalouden kulujen osuus rahaston kuluista oli noin 89 prosenttia. Toiminnan kulujen osuus oli vajaat yhdeksän prosenttia ja rahoituskulujen osuus oli vajaat kolme prosenttia.

Toiminnan kulut koostuvat maan ostoista, henkilöstökuluista, palvelujen ostoista ja muista kuluista. Kuluista pääosa kertyi maan ostoista. Varastojen muutos koskee maa-alueita. Palvelujen ostot vähenivät edellisvuodesta. Palvelujen ostojen suurin erä koski Hyrrä-tietojärjestelmäprojektin rahoitusta sekä vähenevältä osalta Rahtu-järjestelmää. Hyrrä-tietojärjestelmä on yritys- hanke- ja rakennetukien hakemisen, myönnön, maksatuksen ja seurannan uusi tietojärjestelmä ja Rahtu rakennetukien hallinnoinnin aiempi tietojärjestelmä, minkä johdosta tietojärjestelmien ylläpitoa on rahoitettu Makeran varoin. Muihin kuluihin sisältyvät myös muun muassa verot ja muut pakolliset makset. Kaikkiaan toiminnan kulut kasvoivat vajaat kahdeksan prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna johtuen kasvaneista maan hankinnoista.

Rahoituskulut koostuvat pääosin keskusrahallaitosten hoitopalkkioista ja takausluottojen hoitokorvauksista. Lisäksi rahoituskuluissa on lainasaamisten tileistä poistot sekä epävarmojen tukisaatavien arvostamiskirjauksesta johtuva luottotappiokirjaus.

² Luku 2. Tuotto- ja kululaskelma

Siirtotalouden kulut koostuvat maksetuista avustuksista sekä siirtotalouden kulujen palautuksista. Ne olivat 29,5 miljoonaa euroa (29,2 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja 43,4 miljoonaa euroa vuonna 2016). Siirtotalouden kulut kasvoivat prosentin vuodesta 2017.

Toiminnan nettotulos (JÄÄMÄ I) laski edellisestä vuodesta ja oli -0,39 miljoonaa euroa. Rahoitus-tuottojen ja kulujen jälkeen tulos (JÄÄMÄ II) oli 0,88 miljoonaa. Siirtotalouden tuottojen ja kulu-jen jälkeen tilikauden kulujäämä (JÄÄMÄ III) supistui -28,6 miljoonaan euroon, kun se vuonna 2017 oli -27,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 oli ollut -42,5 miljoonaa euroa.

1.6.4. Tase³

Makeran taseen loppusumma on kasvanut edellisestä vuodesta lähes 20 miljoonaa. Vuonna 2018 taseen loppusumma oli 356,0 miljoonaa euroa (vuonna 2017 loppusumma oli 336,5 miljoonaa eu-roa ja vuonna 2016 se oli 331,5 miljoonaa euroa). Taseen loppusumman kasvuun on syynä lähes yksinomaan edellisvuotta 16 miljoonaa suurempi talousarviosiirto.

Vastaavaa

Rahaston tase koostuu lainasaamisista, joihin sisältyvät valtionlainat ja kauppahintasaamiset, sekä vaihto-omaisuudesta, pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista saamisista ja rahavaroista. Lainasaamisia oli vuoden 2018 lopussa 44,9 miljoonaa euroa, (vuoden 2017 lopussa 58,0 ja vuoden 2016 lopussa 74,6 miljoonaa euroa), mistä taseen pitkäaikaisia lainasaamisia oli 32,1 miljoonaa euroa (42,8 mil-joonaa euroa vuonna 2017 ja 56,6 miljoonaa euroa vuonna 2016) ja lyhytaikaisia 12,9 miljoonaa euroa (15,2 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja 18,0 miljoonaa euroa vuonna 2016). Lainasaamisten⁴ (lainat ja kauppahintasaamiset) määrä on laskenut yhtäjaksoisesti vuodesta 2004, koska uusia laino-ja ei ole enää juuri myönnetty. Vuonna 2018 lainakanta supistui 22,6 prosenttia, hieman edellis-vuotta enemmän. Lainasaamisten muutos vuosina 2014–2018 on esitetty alla olevassa taulukossa 9. Taulukosta käy ilmi myös lainakannan jakauma taseessa lyhyt- ja pitkäaikaisiin saamisiin.

Taulukko 9. Lainasaamisten muutos 2014 – 2018.

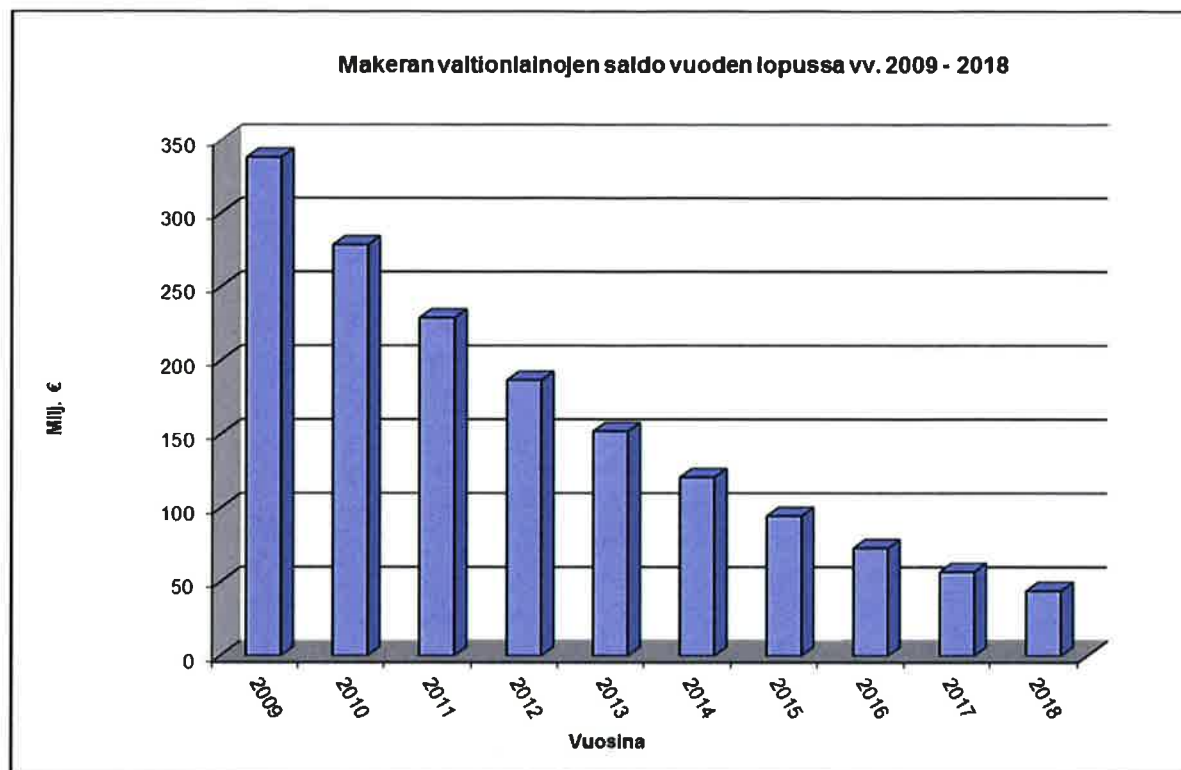
Muutos 2017-2018			2018	2017	2016	2015	2014
	Milj. €	%	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
saldo 1.1.	-16,6	-22,3	58,0	74,6	97,1	124,1	156,0
Uudet*	-0,5	-50,0	0,5	1,0	0,9	1,1	1,5
lyhennykset	4,0	-22,8	-13,6	-17,6	-23,3	-28,1	-33,5
saldo 31.12.	-13,1	-22,6	44,9	58,0	74,6	97,1	124,1
Tase-erittely	Muutos 2017-2018		2018	2017	2016	2015	2014
	Milj. €	%	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
Pitkäaikaiset	-10,8	-25,2	32,1	42,8	56,6	75,2	96,1
Lyhytaikaiset	-2,3	-15,3	12,9	15,2	18,0	21,9	27,9
Yhteensä	-13,1	-22,6	44,9	58,0	74,6	97,1	124,1

³ Luku 3. Tase.

⁴ Liitteessä 15 on selvitys talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston myöntämistä lainoista ja kauppahintasaamisista 31.12.2018.

Lainakanta koostuu pääosin valtionlainoista. Vuoden 2018 valtionlainojen saldo oli 44,1 miljoonaa euroa (56,9 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja 73,0 miljoonaa euroa vuonna 2016). Alla olevassa kuvassa 4 on esitetty valtionlainojen saldo vuosina 2009–2018.

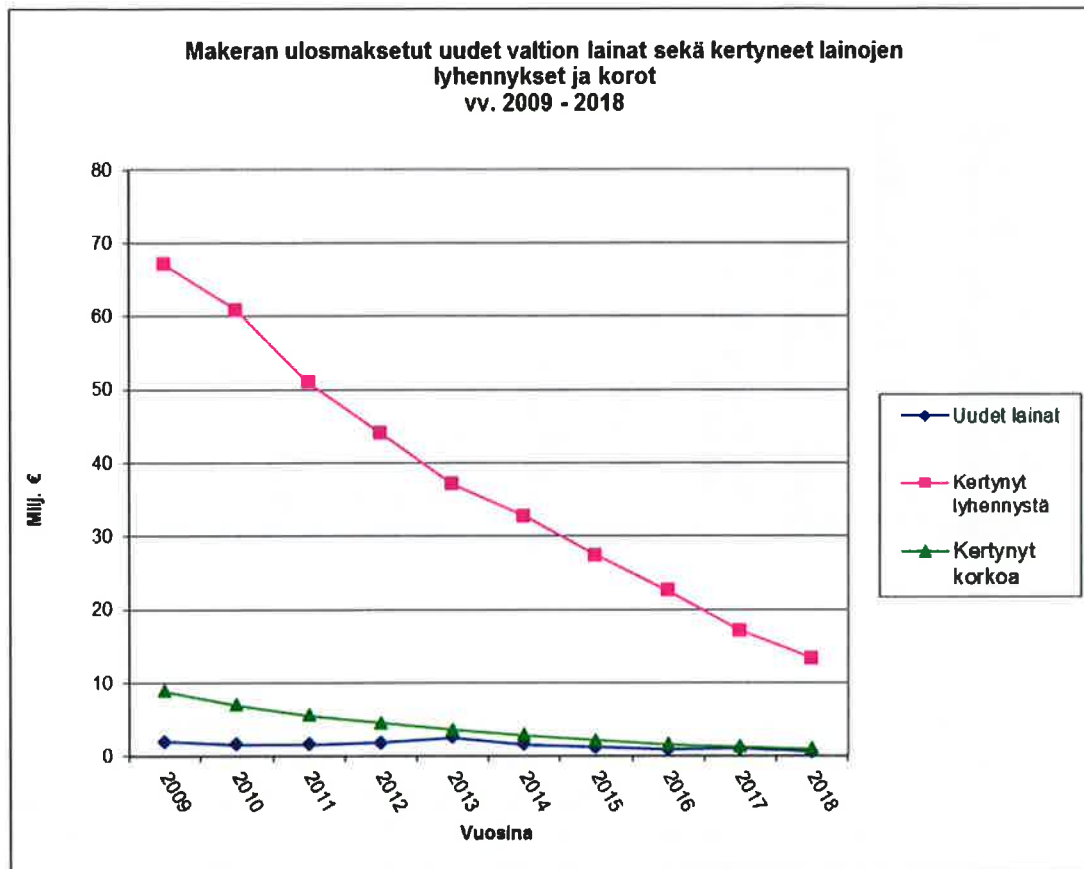
Kuva 4. Makeran valtionlainojen saldo vuoden lopussa vv. 2009–2018, miljoonaa euroa.

Ulosmaksettujen lainojen määrä on laskenut pääsääntöisesti vuodesta 2004. Vuonna 2018 ulosmaksettujen lainojen määrä laski 0,5 miljoonaan euroon. Laskua oli 50 prosenttia verrattuna vuoteen 2017. Vuonna 2017 maksettiin lainoja 1,0 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 0,9 miljoonaa euroa. Lyhennyksiä kertyi 29 % edellisvuotta vähemmän, kun vuonna 2017 alenema oli 24 %. Rahalaitosten lainojen lyhennyksistä kertyi ylimääräisinä suorituksina 26 prosenttia ja kantojen mukaisina maksuina 74 prosenttia. Vuonna 2017 vastaavat prosenttiluvut olivat 12 ja 88 ja vuonna 2016 vastaavasti 18 ja 82. Valtiokonttorin perimistä lainasaamisista jakaumatietoja ei ole saatavilla.

Alla olevassa kuvassa on esitetty rahalaitosten sekä koltta- ja peruskuivatuslainojen ulosmaksetut lainat, lainoista kertyneet lyhennykset sekä korot vuosilta 2009-2018. Vuonna 2018 korkoja kertyi 0,9 miljoonaa euroa (1,2 vuonna 2017 ja 1,6 vuonna 2016), uusia lainoja myönnettiin 0,5 miljoonaa euroa (1,0 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja vuonna 2016 0,9 miljoonaa euroa) ja lyhennyksiä kertyi 13,3 miljoonaa euroa (17,1 vuonna 2017 ja 22,6 vuonna 2016).

Kuva 5. Ulosmaksetut uudet valtionlainat sekä kertyneet lainojen lyhennykset ja korot vv. 2009–2018, miljoonaa euroa.

Valtionlainasaamisten järjestämättömät ja 0-korkoiset lainasaamiset ovat 2,88 miljoonaa euroa 31.12.2018 (3,26 miljoonaa vuonna 2017 ja 3,18 miljoonaa vuonna 2016).

Rahalaitosten ilmoituksen mukaan järjestämättömiä ja 0-korkoisia lainasaamisia oli 2,41 miljoonaa euroa (2,69 miljoonaa vuonna 2017 ja 2,30 miljoonaa vuonna 2016). Valtiokonttorin ilmoituksen mukaan kolttalainojen järjestämättömiä ja 0-korkoisia saatavia oli 0,07 miljoonaa euroa (0,004 miljoonaa vuonna 2017 ja 0,08 miljoonaa vuonna 2016) sekä peruskuivatuslainojen 0,01 miljoonaa euroa (0,02 miljoonaa vuonna 2017 ja 0,01 miljoonaa vuonna 2016).

Valtion myyntihintasaamisten järjestämättömiä ja 0-korkoisia oli 0,38 miljoonaa euroa (0,54 miljoonaa vuonna 2017 ja 0,78 miljoonaa vuonna 2016).

Järjestämättömiä ja 0-korkoisia lainasaamisia oli 6,4 % koko lainakannasta: valtionlainakannasta osuus oli 3,4 % ja kauppahintasaamisista 45,6 %. Vuonna 2016 osuudet olivat vastaavasti 5,6 % , 5,7 % ja 47,7 %.

Vaihto-omaisuus (tavarat) käsittää rahaston ostamat tilat. Vaihto-omaisuus vähentyi 7,27 miljoonaan euroon edellisvuoden 8,76 miljoonasta eurosta. Tiloja on hankittu tilusjärjestelyjä varten.

Pitkäaikaiset saamiset ovat alueellisten ympäristökeskusten, vuodesta 2010 alkaen ELY-keskusten, valtion työnä tehtäville peruskuivatushankkeille myönnettyjä lainaosuuksia, joista varsinaisia lainapäätöksiä ei ole vielä tehty. Niitä oli 0,37 miljoonaa euroa. Määrä on laskenut edellisestä vuodesta, jolloin pitkäaikaisia saamisia oli 0,53 miljoonaa euroa.

Lyhytaikaiset saamiset koostuvat siirtosaamisista ja muista lyhytaikaisista saamisista.

Siirtosaamisista valtaosa koostuu lainojen ja kauppahintasaamisten siirtyvistä koroista. Muita siirtosaamisia on jonkin verran. Ne koskevat ELY-keskusten tuloutuksia Makeralle.

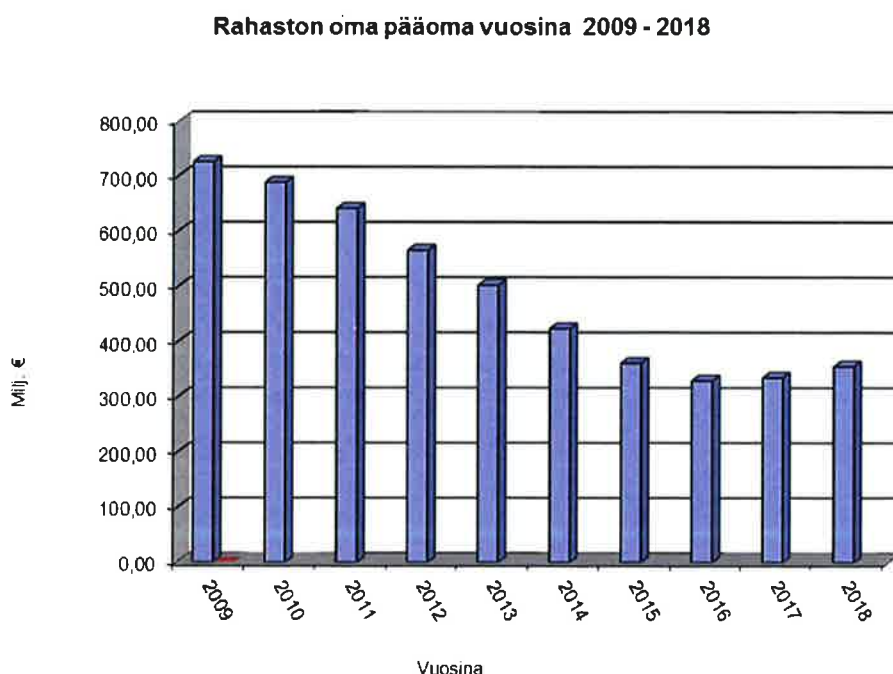
Muissa lyhytaikaisissa saamisissa suurin erä on lainasaamisten vuonna 2019 erääntyväksi arvioitu osuus 13,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2018 arvioitiin kertyväksi 15,0 miljoonaa euroa. Lisäksi muihin lyhytaikaisiin saamisiin sisältyvät tukimaksusaatatavat ja tutkimuksiin ja hankkeisiin annetut ennakot. Tänä vuonna tehtiin alaskirjaus epävarmojen tukimaksusaatavien osalta perustuen jatkotoimenpideyksikön laskelmaan. Epävarmat tukimaksusaatatavat johtuvat saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta. Tukimaksusaatavien määrä taseessa kasvoi hieman 0,39 miljoonaan euroon viime vuoden 0,35 miljoonasta. Tutkimuksiin ja hankkeisiin ei annettu ennakoita.

Yhdystilisaatava valtiolta kasvoi 302 miljoonaan euroon edellisvuoden 268,5 ja vuoden 2016 244,9 miljoonasta eurosta. Nousua oli 19,4 miljoonaa euroa eli noin 12,5 prosenttia vuodesta 2017.

Vastattavaa

Maatilatalouden kehittämisrahaston oma pääoma on hieman kasvanut. Oma pääoma oli vuoden 2018 lopussa 355,3 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2017 lopussa oli 334,9 ja vuoden 2016 lopussa 329,6 miljoonaa euroa. Oma pääoma kasvoi siten edellisvuodesta 20,4 miljoonaa euroa, kun vuodesta 2016 vuoteen 2017 nousua oli 5,3 miljoonaa euroa. Alla oleva kuva havainnollistaa kehitystä vuodesta 2009 alkaen.

Kuva 6. Makeran oma pääoma vuosina 2009–2018, miljoonaa euroa.

Vieras lyhytaikainen pääoma koostuu ostoveloista.

1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma

Rahaston likvidit varat kasvoivat vuoden aikana 33,6 miljoonaa euroa 302 miljoonaan euroon. Muutos jatkui samansuuntaisena ja likipitään samansuuruisena kuin edellisenä vuonna.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Johtokunta on arvioinut, täyttääkö maatilatalouden kehittämisrahaston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetty tavoitteet ja todennut, että sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on seuraavat pääasialliset kehittämistarpeet, joiden vuoksi ryhdytään toimenpiteisiin:

1. Vuodesta 2015 alkaen osarahoitteisten investointiavustusten rahoitus on siirretty valtion talousarvioon. Kun ohjelmakauden aikana tehdään muutoksia rahoituslähteiden välillä, on tärkeää huolehtia siitä, että määrärahojen mitoitus on tasapainossa suhteessa niihin toimiin, jotka rahoitetaan Makerasta. Lisäksi on varmistettava, että myönnettyille valtioneuvostokauksille on olemassa riittävä kate.
2. Johtokunta pitää tärkeänä, että Makerasta myönnettävät rahoitusjärjestelmän varat sekä valtion takaukset kohdentuvat mahdollisimman tehokkaalla ja vaikuttavalla tavalla ja että rahoituspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään kokonaisvaltaisesti erityistä huomiota investoivien tilojen taloussuunnitteluun ja riskienhallintaan.
3. Johtokunta pitää tärkeänä, että toiminnan jatkuvuus ja laatuun liittyvä osaaminen varmistetaan hallinnon muutosten yhteydessä.

1.8. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Makeran tehtävien hoidossa ei vuonna 2018 ole ilmennyt väärinkäytöksiä.

2. Tuotto- ja kululaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2018		1.1. - 31.12.2017	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 295 206,30		2 567 781,32	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	169 536,99		109 094,20	
Muut toiminnan tuotot	<u>14 468,67</u>	2 479 211,96	<u>11 949,01</u>	2 688 824,53
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 525 492,66		2 299 810,09	
Ostot tilikauden aikana	1 031 178,52		1 121 097,09	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	1 494 314,14		1 178 713,00	
Henkilöstökulut	4 801,34		2 593,47	
Palvelujen ostot	326 647,58		337 890,81	
Muut kulut	<u>12 842,36</u>	-2 869 783,94	<u>10 493,28</u>	-2 650 787,65
JÄÄMÄ I		-390 571,98		38 036,88
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	2 153 867,25		2 280 225,14	
Rahoituskulut	<u>-886 446,56</u>	1 267 420,69	<u>-853 915,88</u>	1 426 309,26
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot		0,00		0,00
JÄÄMÄ II		876 848,71		1 464 346,14
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot EU:lta	<u>-2 475,43</u>	-2 475,43	<u>-1 844,59</u>	-1 844,59
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	28 395 253,74		29 187 263,65	
Siirtotalouden kulujen palautukset	<u>1 073 601,72</u>	-29 468 855,46	<u>0,00</u>	-29 187 263,65
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-28 594 482,18</u>		<u>-27 724 762,10</u>

3. Tase

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TASE

	31.12.2018		31.12.2017
VASTAAVAA			
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET			
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET			
Lainasaamiset	32 052 242,37		42 824 834,64
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ	32 052 242,37		42 824 834,64
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS			
VAIHTO-OMAISUUS			
Valmiit tuotteet/Tavarat	7 269 524,27	7 269 524,27	8 763 838,41
PITKÄAIKAISET SAAMISET			
Pitkäaikaiset saamiset		372 867,26	533 674,79
LYHYTAIKAISET SAAMISET			
Myyntisaamiset			
Siirtosaamiset	863 485,15		322 327,35
Muut lyhytaikaiset saamiset	13 266 400,41		15 588 811,14
Ennakkomaksut		14 129 885,56	15 911 138,49
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT			
Muut rahat ja pankkisaamiset	302 157 770,69	302 157 770,69	268 500 664,93
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		323 930 047,78	293 709 316,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ		355 982 290,15	336 534 151,26

	31.12.2018		31.12.2017
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Rahaston pääoma	1 705 809 225,63		1 672 809 225,63
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 370 922 756,55		-1 343 197 994,45
Talousarviosiirrot	49 000 000,00		33 000 000,00
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-28 594 482,18	355 291 986,90	-27 724 762,10
VIERAS PÄÄOMA			
LYHYTAIKAINEN			
Ostovelat	688 052,83		1 640 966,84
Siirtovelat	2 250,42		2 443,47
Muut lyhytaikaiset velat	0,00	690 303,25	4 271,87
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		690 303,25	1 647 682,18
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		355 982 290,15	336 534 151,26

4. Rahoituslaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON RAHOITUSLASKELMA

	1.1.2018 - 31.12.2018	1.1.2017 - 31.12.2017
	€	€
OMA TOIMINTA		
Veronluonteiset tulot		
Palvelujen myynti, vuokrat, käyttökorvaukset ja muut toiminnan tulot	1 907 328,68	2 585 546,83
Korkotulot ja voiton tuloutukset	2 184 592,73	2 303 373,61
Tavaroiden ja palveluiden ostomenot	-2 311 473,72	-1 660 752,16
Henkilöstömenot	-4 801,34	-2 593,47
Muut menot	-12 301,80	-10 160,10
Korkomenot	-710 219,89	-673 710,98
OMAN TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 053 124,66	2 541 703,73
SIIRTOTALOUS		
Siirtotalouden tulot	-2 475,43	-1 844,59
Tulonsiirrot kunnille		
Tulonsiirrot elinkeinoelämälle	-29 473 127,33	-29 182 991,78
Tulonsiirrot kotitalouksille		
Muut tulonsiirrot kotimaahan	43 366,59	
SIIRTOTALOUDEN RAHAVIRTA	-29 432 236,17	-29 184 836,37
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot		
Sijoitukset arvopapereihin	-176 226,67	-180 204,90
Sijoitusten myyntivoitot		
Annetut lainat	-381 634,75	-206 088,40
Annettujen lainojen takaisinmaksut	13 594 078,69	17 599 039,67
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	13 036 217,27	17 212 746,37
RAHOITUS		
Oman pääoman muutos	49 000 000,00	33 000 000,00
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	49 000 000,00	33 000 000,00
LIKVIDIEN VAROJEN MUUTOS	33 657 105,76	23 569 613,73
LIKVIDIT VARAT 1.1.	268 500 664,93	244 931 051,20
LIKVIDIT VARAT 31.12.	302 157 770,69	268 500 664,93

5. Liitetiedot

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Liitetiedot on numeroitu valtiovarainministeriön määräysten mukaisesti, jotta koko valtionhallinnossa olisi samat liitteet samoissa paikoissa. Niitä ei voi muuttaa. Jos jotain liitettä ei ole, sitä ei tarvitse esittää.

Vuodesta 2005 käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **MENOT (milj. euroa)** erotus = sidottu - käyttösuunnitelma, jolloin suunnitelmaa pienempi toteutuma näkyy erotuksessa miinusmerkkisenä. Vuoden 2004 ja sitä aikaisemmissa laskelmissa erotus oli *käyttösuunnitelma - sidottu*. Käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **TULOT (milj. euroa)** erotus on *aina ollut kertynyt - suunnitelma*.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 2: Rahaston varojen käyttösuunnitelma

TULOT (milj. euroa)	Käyttö- suunnitelma v:lle 2018	Kertynyt v. 2018	Erotus (kertynyt- käyt- tösuunn.)	Toteutunut %
1. Lainojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset	17,80	14,23	-3,57	79,9
2. Tilojen myyntihintojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset	1,00	0,34	-0,66	33,9
Maanseutuelinkeinolain kauppahinnat/ L 1295/90				
Maankäyttölain kauppahinnat/ L 353/58				
Porotilalain kauppahinnat/ L 590/69				
Koltien maajärjestely/ L 593/69				
Maatilalain kauppahinnat/ L 188/77				
Luontaiselinkeinolain kauppahinnat/ L 610/84				
Porotalouslain kauppahinnat/ L 161/90				
Muut tulot sekä tulot myynneistä valtion virastoille ja laitoksille		2,30	2,30	
	1,00	2,63	1,63	263,4
3. Muut tulot				
Valtion takauksesta saatavat provisiot	0,50	1,17		
Muut korot		0,05		
Vuokratulot, tulot raivaus- ja rakentamiskustannusten sekä tie- ja kuivaus- ja metsänparannuskustannusten takaisin perinnästä sekä satunnaiset tulot		0,18		
	0,50	1,40	0,90	279,7
4. Tulot EU:lta vuonna 2018	0,00	0,00	0,00	0,0
Tulot kohdista 1-4	19,30	18,26	-1,04	94,6
5. Vuodelta 2017 siirtyneet sitomattomat varat (*)	91,24	91,24	0,00	100,0
6. Lainojen ja avustusten peruutukset	0,20	0,03	-0,17	15,9
7. Siirto valtion talousarviosta	49,00	49,00	0,00	100,0
Yhteensä	159,74	158,53	-1,21	99,2

¹ Sisältää tilojen myynnit

Maatilatalouden kehittämisrahaston MENOT (milj. euroa)

Käyttö- suunnitelma	Sidottu	Sitomatta	Toteutunut
V:lle 2018 milj. €	V:lle 2018 milj. €	V:lle 2018 milj. €	V:lle 2018 %

MENOT

A. Sijoitusmenot

1. Maanhankinta	1,50	1,03	-0,47	68,5
2. Lainat				
2. 1. Kansallisesti rahoitettava aloitustuki	0,90		-0,90	0,0
2. 2. Porotalous-, luontaiselinkeino- ja kolttalainat (kansallisesti rahoitettava)	1,00	0,41	-0,59	41,1
Sijoitusmenot yhteensä	3,40	1,44	-1,96	42,3

B. Kulutusmenot

1. Avustukset				
1. 1 Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaiset avustukset	2,00	1,96	-0,04	98,0
1. 2 Peruskuivatusavustukset (kansallisesti rahoitettava)	2,50	2,41	-0,09	96,4
1. 3 Rakennetukilain (1476/2007) mukaiset investointiavustukset (kansallisesti rahoitettava)	50,00	41,32	-8,68	82,6
1. 4 Sikatarhojen aitauskustannusavustukset	0,30	0,07	-0,23	24,2
Avustukset yhteensä	54,80	45,76	-9,04	83,5
2. Rahalaitoksille maksettavat hoitopalkkiot	0,90	0,35	-0,55	39,3
3. Maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeet	5,00	5,00	0,00	100,0
4. Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskeva tutkimus	0,35	0,35		99,6
5. Vakuustoiminnan menot	1,70	1,07	-0,63	63,2
6. Rahoitusjärjestelmän (Rahtu, Hyrrä) kehitys ja ylläpito	0,30	0,30		100,0
7. Valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet	0,51	0,51		100,0
8. Kolttien asiainhoidon, kalavesien hoidon ja palvelutuen kulut	0,24	0,24		100,0
9. Kriisituki, tutkimus- ja kehittämishankkeet	3,00	3,00		100,0
10. Muut menot	1,50	1,00	-0,50	66,6
Muut kulutusmenot yhteensä	13,50	11,82	-1,67	87,6
Kulutusmenot yhteensä	68,30	57,59	-10,71	84,3

Sijoitus- ja kulutusmenot yhteensä

71,70	59,02	-12,67	82,3
--------------	--------------	---------------	-------------

Siirtyy sitomattomina varoina vuodelle 2019

88,04	99,51	11,47	113,0
--------------	--------------	--------------	--------------

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 3: Henkilöstökulujen erittely

	2018	2017
Henkilöstökulut	4 222,73	2 236,44
Palkat ja palkkiot	4 222,73	2 236,44
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Henkilösivukulut	578,61	357,03
Eläkekulut	551,91	328,69
Muut henkilösivukulut	26,70	28,34
Yhteensä	4 801,34	2 593,47
Johdon palkat ja palkkiot	289,00	289,00
josta tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00
Lomapalkkavelka	0,00	0,00

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 6: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2018	2017	Muutos 2018 - 2017
Korot euromääräisistä saamisista	991 626,52	1 329 741,65	-338 115,13
Muut rahoitustuotot	1 162 240,73	950 483,49	211 757,24
Rahoitustuotot yhteensä	2 153 867,25	2 280 225,14	-126 357,89
Rahoituskulut	2018	2017	Muutos 2018 - 2017
Korot euromääräisistä veloista	57 691,47	0,00	57 691,47
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	176 226,67	180 204,90	-3 978,23
Muut rahoituskulut	652 528,42	673 710,98	-21 182,56
Rahoituskulut yhteensä	886 446,56	853 915,88	32 530,68
Netto	1 267 420,69	1 426 309,26	-158 888,57

Henkilöstökuluiksi on tässä katsottu johtokunnan, porotalouden ja luontaiselinkeinojen neuvottelukunnan kokouspalkkiot. Johtokunnan jäsenten palkkiot on esitetty liitteessä myös erikseen.

Lainananto lainansaaajasektoreittain

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 7: Rahastosta annetut lainat

€	Lainapääoma 31.12.2018	Lisäys 2018	Vähennys 2018	Lainapääoma 31.12.2017	Pääomamuutos 2018 - 2017
Yritykset ja asuntoyhteisöt	10 863,66	0,00	3 091,28	13 954,94	-3 091,28
Yritykset	10 863,66	0,00	3 091,28	13 954,94	-3 091,28
-Julkiset yritykset	8 919,15	0	2229,79	11148,94	-2 229,79
-Yksityiset yritykset	1 944,51	0,00	861,49	2 806,00	-861,49
Asuntoyhteisöt	0	0	0	0	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	41 451 994,12	106 967,61	12 866 544,18	54 211 570,69	-12 759 576,57
Rahalaitokset	41 451 994,12	106 967,61	12 866 544,18	54 211 570,69	-12 759 576,57
Muut rahoituslaitokset	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0	0	0	0	0,00
Vakuutuslaitokset	0	0	0	0	0,00
Julkisyhteisöt	0	0	617,77	617,77	-617,77
Paikallishallinto	0	0	0	0	0,00
Sosiaaliturvarahastot	0	0	0	0	0,00
Valtionhallinto	0	0	0	0	0,00
Kotitaloudet	3 456 868,62	293 535,06	719 328,93	3 790 289,45	-333 420,83
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	2 916 854,82	199 299,84	629 802,43	3 347 357,41	-430 502,59
-Maatilataloudenharjoittajien kotitaloudet*	2 916 854,82	199 299,84	629 802,43	3 347 357,41	-430 502,59
-Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0	0	0	0	0,00
Palkansaajakotitaloudet	447 640,76	94 235,22	89 526,50	442 932,04	4 708,72
Omaisuuksien ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet	0	0	0	0	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0,00
Valtionkirkot	0	0	0	0	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0,00
Ulkomaat	0	0	0	0	0,00
Euroopan unioni	0	0	0	0	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0	0	0	0	0,00
Sektorit tuntematon	92 373,04	96 869,57	4 496,53	0,00	92 373,04
Yhteensä	44 919 726,40	497 372,24	13 594 078,69	58 016 432,85	-13 004 333,41

*Lainoihin liittyvä lisäselvitys liitteessä 15 (1) Täydentäviä tietoja.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 9: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2018	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä	
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta
Vastaavien rahoituserät						
Annetut euromääräiset velkakirjalainat						
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot						
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset						
Euromääräiset lainasaamiset	11 981 045,32	24 442 606,55	4 091 959,22	616 346,41	2 913 154,01	31 698,96
Muut euromääräiset sijoitukset						44 076 810,47
Muut valuuttamääräiset sijoitukset						
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset						
Yhdystilisaatavat valtiolta				302 157 770,69		302 157 770,69
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat						
Yhteensä	11 981 045,32	24 442 606,55	4 091 959,22	302 774 117,10	2 913 154,01	31 698,96
						346 234 581,16
31.12.2018	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä	
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta
Vastattavien rahoituserät						
Otetut euromääräiset lainat						
Otetut valuuttamääräiset lainat						
Muut pitkäaikaiset velat						
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset						
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat						
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat						
Rahaston hoitoon jätetyt vieraat varat						
Yhteensä						

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja takausten käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2018	Voimassa 31.12.2017	Voimassa Muutos 2018-2017	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2018 ¹⁾
Kotitaloudet	78 765 041,05	75 893 675,07	2 871 365,98	240 000 000,00
Maatalouden, porotalouden ja luontaiselinkeinojen investointilainat	51 265 597,35	46 874 307,75	4 391 289,60	80 000 000,00
<i>Laki maatatalouden rakennemuista (1476/2007), laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennemuista (986/2011) ²⁾</i>				
Maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseksi myönnettyt valtiontakaukset	27 499 443,70	29 019 367,32	-1 519 923,62	160 000 000,00
<i>Laki maataloilille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista (922/2016) ³⁾</i>				
Takaukset yhteensä	78 765 041,05	75 893 675,07	2 871 365,98	240 000 000,00

Voimassa olevat takuut ja takuiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2018	Voimassa 31.12.2017	Voimassa Muutos 2018-2017	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2018 ¹⁾
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	44 916 874,52	58 013 580,97	-13 096 706,45	44 916 874,52
Vastuusitoumukset luottolaitoksille	44 916 874,52	58 013 580,97	-13 096 706,45	44 916 874,52
<i>Maaseutuelinelinelaki (1295/1990), maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annettu laki (1303/94), kolttialaki (256/1990), maaseutuelinkeinojen rahoituslaki (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki (45/2000) ⁴⁾</i>				
Takuut yhteensä	44 916 874,52	58 013 580,97	-13 096 706,45	44 916 874,52
Takaukset ja takuut yhteensä	123 681 915,57	133 907 256,04	-10 225 340,47	284 916 874,52

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo		Jakauma	Tilinpäätöspäivän kurssi
	€	%		
Euro	123 681 915,57	100,0		1,0000
Yhteensä	123 681 915,57	100,0		

¹⁾ Jos takaukselle tai takuulle on säädetty laissa enimmäismäärä, vuoden 2018 tilinpäätöksen liitteellä sarakeessa esitetään lain mukainen enimmäismäärä.

²⁾ Maatalouden rakennetuista annettun lain mukainen takausten enimmäismäärä on 80 000 000 euroa.

³⁾ Maatiloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista annettun lain mukainen takausten enimmäismäärä on 160 000 000 euroa.

⁴⁾ Laeissa ei ole säädetty vastuusitoumuksille enimmäismäärä.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Sisältö

- (1) Täydentäviä tietoja
- (2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat

(1) Täydentäviä tietoja

Maatilatalouden kehittämisrahaston kirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottoihin on kirjattu maan myynnit.

Ostoihin tilikauden aikana on kirjattu maa- ja vesialueiden ostot.

Rahoituskuluihin on kirjattu keskusrahallaitosten hoitopalkkiot, lainasaamisten tileistä poistot, tukisaatavien luottotappiot sekä takausluottojen hoitokorvaukset.

Vaihto-omaisuudessa valmiit tuotteet/tavarat käsittää Makeran varoilla hankitut maa- ja vesialueet. ELY-keskusten ilmoittama tilinpäätöshetken arvo ei poikennut kirjanpidon arvosta.

Pitkäaikaisiin saamisiin sisältyvät peruskuivatuslain 947/1997 mukaiset valtionlainavarat, joista alueelliset ELY-keskukset eivät vielä ole tehneet lainaluetteloita ja joita ei siten vielä ole siirretty lainasaamisiin.

Lyhytaikaisissa saamisissa

- siirtosaamiset koskevat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten siirtyviä korkoja sekä
- muut lyhytaikaiset saamiset pääosin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013 saatavia komissiolta sekä lainojen ja kauppahintasaamisten vuoden 2019 aikana kertyviä lyhennyksiä

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liitteessä 7: Valtiokonttorin hallinnoimissa lainoissa on tehty 2016 kaksi teknistä kirjausta peruskuivatuslainojen nostoihin. Myöntäjäraportin alku- ja loppusaldo eroaa tästä syystä edelleen 2018 Makeran kirjanpidosta 2016 tehdyn teknisen kirjauksen verran. Valtiokonttori on ilmoittanut, että Makeran kirjanpidon saldot ovat oikeat.

Rahaston tilinpäätöksen liitteessä 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

- **Myönnetyt takaukset** koskevat elinkeinonharjoittajille maatalouden rakennetuista (1476/2007), laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista (986/2011) sekä laki maataloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista (922/2016) nojalla myönnettäviä valtiontakauksia, joita voidaan myöntää sekä korkotukilainoille että pankkilainoille.
- **Muut monivuotiset vastuut** koostuu lainasaamisista, joihin sisältyvät valtionlainat sekä kauppahintasaamiset.

(2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat

Lainat käyttöarvoiksi eriteltyinä	Lainapääoma varainhoitovuoden alussa	Kertyneet korot (maksuperuste)	Uudet lainat	Kertyneet lyhen- nykset	Korot + lyhennykset	Tileistä poistot	Pääomitetut korot	Lainapääoma varainhoitovuoden lopussa	Rästässä olevat korot ja viiv.korot	Rästässä olevat lyhen- nykset
	1.1.2018 €	€	€	€	Milj. €	€	€	31.12.2018 €	euroa	euroa
Maankäyttölainat:	0,00	0,00		0,00	0,00			0,00		
Maatillalainat	186 869,90	5 347,93		74 527,97	0,08			112 341,93		
Maaseudun pienimuot. elinkeinotoim.lainat	0,00	0,00		0,00	0,00			0,00		
Maaseutuelinkeinolainat 91-95	116 956,89	2 545,11		44 752,11	0,05			72 204,78		
Maaseutuelinkeinolainat 96 -	1 039 529,65	28 340,63		401 359,59	0,43			638 170,06		
Rakennepolitiikkalain muk.	135 162,07	2 585,41		22 064,75	0,02			113 097,32		
Maaseutuelink. rahoit.lainat 2000	43 782 300,94	711 243,36		11 516 349,73	12,23			32 265 951,21		
Porotal. & luontelink. rahoit.lainat 2000	8 950 751,24	99 808,88	106 967,61	807 490,03	0,91			8 250 228,82		
Rahalaitosten lainat yhteensä	54 211 570,69	849 871,32	106 967,61	12 866 544,18	13,72	0,00	0,00	41 451 994,12	0,00	0,00
Koltalainat 97 - (TIKE)	1 521 203,06	43 170,21	229 597,10	202 722,30	0,25			1 548 077,86	2 368,73	13 946,66
Peruskuivatuslainat (TIKE)	1 141 050,70	39 798,19	160 807,53	227 343,26	0,27			1 074 514,97	229,07	1 014,84
Valtioneuvoston perimät lainat yhteensä	2 662 253,76	82 968,40	390 404,63	430 065,56	0,51	0,00	0,00	2 622 592,83	2 597,80	14 961,50
Lainat yhteensä	56 873 824,45	932 839,72	497 372,24	13 296 609,74	14,23	0,00	0,00	44 074 586,95	2 597,80	14 961,50
Kauppahintasaamiset	1 139 756,52	41 273,78		209 374,62	0,25	88 094,33		842 287,57	36 790,33	238 270,92
Kauppahintasaamiset yhteensä	1 139 756,52	41 273,78	0,00	209 374,62	0,25	88 094,33	0,00	842 287,57	36 790,33	238 270,92
Provisiot valtion takauksista		1 166 371,21								
Yhteensä lainat ja kauppahinnat	58 013 580,97	2 140 484,71	497 372,24	13 505 984,36	14,48	88 094,33	0,00	44 916 874,52	39 388,13	253 232,42

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

(3) Maatilatalouden kehittämisrahaston käytetyt korkoetuudet valtionlainoissa 2018

Käytetyt korkoetuudet ovat laskennallisia eriä. Korkoetus on kokonaiskoron ja asiakkaan maksaman koron välinen erotus. Valtionlainan kokonaiskorko on viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa. Lainansaajan on maksettava lainasta kyseistä korkoa viisi prosenttiyksikköä alemmaa korkoa, kuitenkin vähintään kahden prosentin vuotuista korkoa.

Käytetyt korkoetuudet 2018

	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	ALMA-alue	Yhteensä
MEL	0,00	0,00	28 921,20	28 921,20
Porotalous/MEL	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennelaina	0,00	0,00	0,00	0,00
1996-1999 tuet	0,00	0,00	28 921,20	28 921,20
MARAlaina2000	9 007,38	0,00	129 035,82	138 043,20
Poro/Luont.2000	647,10	66 003,18	0,00	66 650,28
Kauden 2000-tuet	9 654,48	66 003,18	129 035,82	204 693,48
Yhteensä	9 654,48	66 003,18	157 957,02	233 614,68

6. Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 26. helmikuuta 2019.

Johtokunta

Puheenjohtaja

Minna-Mari Kaila

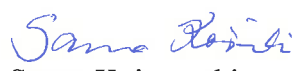
Varapuheenjohtaja

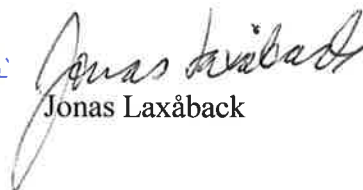

Sari Forsman-Hugg

Jyri Inha

Marjatta Koskinen

Esko Leinonen

Sanna Koivumäki

Jonas Laxåback

Mika Saari

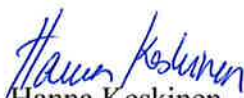
Juha Lappalainen

Tilintarkastajien merkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 26.2.2019

BDO Oy, tilintarkastusyhteisö

Hanna Keskinen
KHT, JHT

BDO Audiator Oy, JHTT-yhteisö

Ari Lehto
JHT, KHT

